

NOTAT

Forslag om nye principper for grødeskæringsbestemmelser ved revision af Slagelse Kommunes vandløbsregulativer

Vandløb grødeskæres for at skabe bedre vandføring. Ifølge EU's Vandrammedirektiv skal Slagelse Kommune også sørge for, at de målsatte vandløb opnår god økologisk tilstand inden 2027.

For at muliggøre vandløbenes målopfyldelse, er der behov for, at Slagelse Kommunes vandløbsvedligeholdelse efterlader grøde i vandløbene og at der ikke skæres grøde oftere end 1-2 gange om året.

For samtidig at sikre vandløbenes vandføringsevne generelt og ved store nedbørshændelser, kan der være behov for også at skære vegetationen på brinkerne og begrænse udbredelsen af stivstænglet vegetation såsom tagrør og pindsvineknop.

Center for Teknik og Miljø foreslår derfor, at:

- For hvert enkelt regulativ skal der på strækningsniveau laves en individuel vurdering af, hvor mange skæringer og i hvor bred en strømrende, der kan indføres for at tilgodese det lokale afvandingsbehov, samtidig med at vandløbet har mulighed for at opnå god økologisk tilstand.
- Bestemmelserne i regulativerne, for de vandløb der ikke er målsat i Vandrammedirektivet, kan tage større hensyn til afvandingsbehovet end i de målsatte vandløb.
- For at tilgodese afvandingsforhold og fremme udbredelsen af ægte vandplanter kan større partier af stivstænglet vegetation, hives op med rødder på strækninger hvor der er behov for at begrænse udbredelsen af disse.
- For at sikre afvandingen ved store nedbørshændelser, kan der indføres brinkskaering på den ene brink hvert år i de mindre vandløb. Brinkskaeringen skal foretages op i 1 m fra normal vandstandshøjde.
- Grødeskæringen skal som udgangspunkt gøre brug af principperne om selektiv grødeskæring og kombineret strømrendeskæring, hvor der efterlades refugier af positive vandplanter i vandløbet, hvilket ikke hindrer vandføringen nævneværdigt, men som kan være til stor fordel for vandløbets målopfyldelse.
- Hvis interessenterne kan nå til enighed kan grødeskæringsbestemmelserne gøre brug af behovsbestemt grødeskæring, for at begrænse antallet af skæringer til afvandingsbehovet det pågældende år.
- Generelt skal grødeskæringsbestemmelserne i regulativerne bygge på anbefalingerne i Miljøstyrelsens grødeskæringsvejledning¹.

¹ Vejledning om grødeskæring i danske vandløb, Vejledning nr. 25, December 2017, Miljøstyrelsen



SLAGELSE
KOMMUNE

Side2/2

Center for Miljø, Plan og Natur

Nikolaj Thyssen Dam

nikda@slagelse.dk

Marts 2021

BILAG til forslag om nye principper for grødeskæringsbestemmelser ved revision af Slagelse Kommunes vandløbsregulativer

Baggrund

Slagelse Kommune er i gang med at revidere alle kommunens vandløbsregulativer. I den henseende har Slagelse Kommune d. 4 maj 2015 vedtaget en række principper som revisionen af vandløbsregulativerne skal følge.

De principper som omhandler grødeskæringsbestemmelserne i de nye regulativer er blevet forældet, da der er faldet en række afgørelser² fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, og der er kommet en ny vejledning³ på baggrund af en større faglig udredning⁴ om grødeskæring, som de gældende principper for grødeskæringsbestemmelserne ikke lever op til.

I Slagelse Kommunes gældende principper fra 2015, fastsættes grødeskæringspraksis uden en konkret vurdering af hvorvidt de nye grødeskæringsbestemmelser kan være i strid med EU's Vandrammedirektivs krav om målopfyldelse, hvilket de skal. Samtidig strider principperne om at indføre en ekstra skæring af mange af vandløbene, imod anbefalingerne i grødeskæringsvejledningen² og resultaterne fra den faglige udredning³.

På baggrund af ovenstående vurderer administrationen, at der er behov for at revidere Slagelse Kommunes gældende principper for fastsættelse af nye grødeskæringsbestemmelser.

De nye grødeskæringsbestemmelser vil først blive effektueret, når der vedtages nye vandløbsregulativer. Indtil da vil grødeskæringen foregå som beskrevet i de gældende regulativer for hvert enkelt vandløb.

Forslag til nye principper for grødeskæringsbestemmelser

Med baggrund i ovenstående foreslås det, at de gældende principper revideres, så grødeskæringsbestemmelserne fremadrettet fastsættes med udgangspunkt i en vurdering af, om de samlede konsekvenser af afgørelsen kan være i strid med vandrammedirektivets krav om målopfyldelse.

I den forbindelse udgår princippet om at visse vandløb skal skæres en ekstra gang, så antallet af årlige grødeskæringer fremadrettet bliver fastsat ud fra en konkret vurdering på strækingsniveau af vandløbet, hvilket også vil gøre sig gældende for fastsættelsen af strømrenden.

² Bl.a. Ophævelse og hjemvisning i sag om regulativ for Vestermose Å i Slagelse Kommune, 17. april 2020, Sagsnr. 18/05480

³ Grødeskæringsvejledning, Miljøstyrelsen, Vejledning nr. 25, Dec. 2017

⁴ Faglig udredning om grødeskæring i vandløb, Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 188, Juni 2016

Når grødeskæringsbestemmelserne fremadrettet skal fastsættes med udgangspunkt i grødeskæringsvejledningen² og resultaterne fra den faglige udredning³, vil det betyde, at man kan forvente 1-2 årlige grødeskæringer for de målsatte vandløb, med en strømrende på omkring 30-60% af vandløbets bundbredde.

Derudover fastholdes principperne om ekstra brinksikring og en ekstra indsats for at begrænse udbredelsen af stivstænglet vegetation, for bl.a. at sikre afvandingen.

Grødeskæringsbestemmelserne, for de vandløb der ikke er målsat i vandrammedirektivet, kan tage større hensyn til afvandingsbehovet.

Udarbejdelsen af regulativerne skal fortsat ske med inddragelse af alle vandløbets interessenter.

Konsekvenser ved de nye principper

Først og fremmest vil de nye principper betyde at fremtidige grødeskæringsbestemmelser ikke vil være i strid med vandrammedirektivets krav om vandløbets mulighed for målopfyldelse. Man må forvente, at en mere skånsom vandløbsvedligeholdelse vil kunne forbedre vandløbet på alle miljøparametre.

Man skal dog være opmærksom på, at nye grødeskæringsbestemmelser ikke nødvendigvis betyder at vandløbet vil nå målopfyldelsen, da der kan være flere årsager til at et vandløb ikke når denne.

For flere af vandløbene i Slagelse Kommune vil de nye principper for grødeskæringsbestemmelser ved regulativrevision betyde, at der efter en regulativrevision vil blive skåret lidt mindre grøde, hvilket kan have en negativ effekt på afvandingen. For at mindske den negative effekt foreslår administrationen, at principperne om ekstra brinksikring og en ekstra indsats for at begrænse udbredelsen af stivstænglet vegetation fastholdes.

Begrænsning af stivstænglet vegetation

Hyppig skæring har på mange strækninger fremmet udbredelsen af de skæringstolerante planter. Disse planter er ofte stivstænglet vegetation, som skaber større vandmodstand end de bløde vandplanter, hvilket har en negativ effekt på afvandingen.

For at sikre en bedre afvanding og fremme en mere naturlig plantesammensætning, kan man på strækningsniveau begrænse udbredelsen af den stivstænglede vegetation ved at hive den op med rod/rhizomer.

Brinksikring

I smalle vandløb kan brinkvegetationen være med til at stuve vandet ved store vandføringer. Særligt høje planter, som f.eks. rørgræs, falder sammen i løbet af efteråret og lægger sig ned i vandet, hvorved det kan bremse vandføringen.

På sådanne strækninger kan man indføre årlig brinksækering i forbindelse med første og/eller sidste grødeskæring, for at skabe ekstra plads i den øverste del af vandløbsprofilen.

Selektiv grødeskæring / Kombineret strømrendeskæring

Jf. den faglige udredning om grødeskæring i vandløb vil udbredelsen af de positive bløde vandplanter blive hæmmet betydeligt ved mere end én årlig grødeskæring. I vandløb hvor man påtænker at indføre to årlige grødeskæringer kan vedligeholdelsen, for at skabe plads til de positive arter, indarbejde principperne om selektiv grødeskæring og kombineret strømrendeskæring. Her efterlades der refugier af positive vandplanter i vandløbet, hvilket ikke hindrer vandføringen nævneværdigt, men som kan være til stor fordel for vandløbets målopfyldelse.

Behovsbestemt grødeskæring

Behovsbestemt grødeskæring går ud på, at undgå unødvendige grødeskæringer når der ikke er et reelt behov for det, men der foreligger ikke en klar model/metode for dette.

I målsatte vandløb skal man stadig følge retningslinjerne om at indføre så få grødeskæringer som muligt, men målet kunne være at udvikle en metode, hvor der i de år med høj grødevækst bliver grødeskåret to gange, og hvor der i år med mindre grødevækst kun bliver grødeskåret en gang.

Det vil kræve at vandløbets interessenter i samarbejde med Slagelse Kommune kan finde enighed om en model, som også vil være operationel for den pågældende entreprenør, som forestår vedligeholdelsen.